

Pavel Vančata: KLIKAŘ ROGER. ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH JAROMÍRA BAJERA, RADIOTELEGRAFISTY A STŘELCE RAF. Ostrov, Praha 2004, 271 s.

Problematika československých letců bojujících za druhé světové války v rámci RAF proti nacistickému Německu se po roce 1989 stala u nás velmi populární. Během posledních patnácti let vyšel nespočet titulů zabývajících se nejrůznějšími aspekty života těchto nebeských jezdců, ať už pojednávaly o osudech jednotlivců, nebo se jednalo o nejrůznější syntézy. Nyní rozšířil tuto řadu knih svým příspěvkem Pavel Vančata.

Následující řádky by měly odpovědět na otázku, jestli ji pouze rozšířil, nebo jestli jeho kniha stojí za zvláštní pozornost. Hned na začátku je třeba říci, že po těch patnácti letech naplněných intenzivním studiem a vydáváním knih o našich letcích už je dnes asi jen velmi malá šance na to, že by někdo mohl přijít s něčím skutečně novým, originálním. Ani Vančatova kniha není žádným překvapením. Drží se ustáleného dělení na kapitoly podle tradičních přesvědčivých mezníků: dětství, odchod do zahraničí po okupaci v roce 1939, krátká epizoda v Cizinecké legii, budování naší armády ve Francii, ústupové boje a přesun do Velké Británie, tam pak leží těžiště autorova vyprávění, následuje návrat domů a problémy s režimem. Takový je příběh většiny našich letců, takový je příběh Jaromíra Bajera a takové je i vyprávění Pavla Vančaty.

To ale není výtky. Pouze konstatování. Je zřejmé od prvních řádků, že autor píše o něčem, co jej hluboce zaujalo a o co by se chtěl podělit. Jeho kniha není jen holdem řadovému radiotelegrafistovi a střelci Jaromíru Bajerovi, s nímž se během práce na knize i osobně sblížil. Autorův záběr je širší a do svého vyprávění pojímá vedle obecného líčení peripetií západního odboje i příběhy řady Bajerových spolubojovníků. Už tak velmi zajímavý a dramatický – přezdívka klišáček byla opravdu trefná – příběh Jaromíra Bajera tak vlastně mnohdy tvoří jen kostru či odrazový můstek k jinému povídání. Místy se tedy autor vzdaluje pouhému životnímu příběhu Jaromíra Bajera, což je na straně jedné určitý prohřešek vůči tématu, na straně druhé tak ale vzniká plastičtější obraz života našich letců a zvláště některé napínavé epizody pak zesilují čtenářskou přitažlivost knihy.

Jaký je tedy závěr. Knihu lze rozhodně doporučit široké čtenářské obci. Odborník si rozšíří sbírku, příležitostný zájemce se dozví leccos o životě a bojích československých letců a na své si koneckonců přijde i milovník dobrodružné četby.

Zbývá dodat, že kniha je doplněna velmi pěknou fotografickou přílohou a několika přílohami tištěnými (např. přehledem operační činnosti Jaromíra Bajera). Je ovšem třeba pochválit i samotné nakladatelství Ostrov, které vydalo knihu ve velmi důstojném, pěkném a oku lahodícím provedení. Takže kromě čtenářského je možno okusit i zážitek estetický.

Mgr. Tomáš Adamec